

N:o 12.

Ank. till Riksd. kansli den 13 febr. 1890, kl. 12 midd.

Låguskottets utlåtande, i anledning af väckt motion om ändring i lagen angående tillsättning af presterliga tjenster den 26 oktober 1883.

Från Andra Kammaren har låguskottet fått till förberedande handläggning emottaga en inom nämnda kammare af herr *A. Sundström* afgifven motion, n:o 72, af följande lydelse:

»I § 27 uti lagen om tillsättning af presterliga tjenster den 26 oktober 1883 är stadgadt, att, när konsistoriel kyrkoherdetjenst är ledig, fjerde profpredikant får begäras och å förslaget uppföras, om mer än hälften af hela antalet af de i den justerade vallängden uppförde röstberättigade förena sig att dertill begära samma prestman; och enligt § 41 uti samma lag skall Konungen i detta fall ega att nämna en af de å förslaget uppförde. Väl afser omförmälda stadgande beredande af en förmån åt de konsistoriella pastoraten, men denna förmån är dock af ringa betydelse beträffande dylika pastorat af vidsträcktare omfång och med större folkrikhet. För dessa är den beviljade förmånen mera illusorisk än verklig. Ty det är i de vidsträcktare pastoraten, såsom t. ex. i Hernösands stift, nästan omöjligt att mer än halfva antalet röstberättigade församlingsmedlemmar kunna infinna sig vid frågodag, då ej heller fullmagt får begagnas. Yttre omständigheter, såsom oblid väderlek, trängande landtmannagöromål, göra det hardt när omöjligt för många att personligen infinna sig. Och då jag icke kan inse, hvilken olägenhet eller hvilken skada skulle för kyrkan uppkomma deraf, att konsistoriella gäll i de fall, då fjerde profpredikant önskas, i allo likställas med de regala, får jag vördsamt föreslå, att Riksdagen måtte i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla om vidtagande af sådan förändring af lagen an-

gående tillsättning af presterliga tjenster den 26 oktober 1883, att konsistoriella pastorat, hvad angår rättigheten att kalla fjerde profpredikant, i allo varda likställda med de regala pastoraten, eller att 27 § 3 mom. i nämnda lag måtte erhålla följande förändrade lydelse:

Har vid sådan omröstning mer än hälften af de i omröstningen deltagande förenat sig att till fjerde profpredikant begära samma prestman, uppskjutes förrättningen, till dess domkapitlet vidare förordnat. I annat fall vare frågan om fjerde profpredikant förfallen.»

Vid de förhandlingar, som föregingo utfärdandet af lagen angående tillsättning af presterliga tjenster den 26 oktober 1883 var, såsom bekant, frågan om rätt för konsistoriella pastorat att kalla fjerde profpredikant en af de mest omtvistade. Å ena sidan ville man icke tillerkänna de konsistoriella pastoraten någon sådan rätt och å den andra yrkades, att de konsistoriella pastoraten skulle ega att utöfva sådan rätt i alldeles samma form som de regala pastoraten. En lösning af frågan vanns derigenom, att man förenade sig om det nu gällande stadgandet, enligt hvilket de konsistoriella pastoraten väl ega att kalla fjerde profpredikant, men vid utöfningen af denna rätt äro bundna af två inskränkande bestämmelser, nemligen dels att om fjerde profpredikant blifvit å förslaget uppförd, tjensten för den gången tillsättes af Kongl. Maj:t, dels ock att för ett beslut att kalla fjerde profpredikant erfordras, att mera än hälften af de i den justerade vallängden upptagna röstberättigade förenat sig om att till fjerde profpredikant kalla samme prestman, under det att i regala pastorat för åstadkommande af ett sådant beslut endast erfordras, att mera än hälften af de i omröstningen deltagande derom förena sig. Det är den sistnämnda skilnaden mellan konsistoriella och regala pastorat, hvars upphäfvande motionären påyrkar.

Skälet till densamma är tydligen att söka deruti, att lagstiftaren ansett beslutet böra vara uttryck för en mera allmän önskan inom pastoratet för att en rubbning skall kunna tillåtas i den såsom regel fastställda fördelning af inflytandet på tienstens tillsättning mellan stiftsstyrelsen och församlingen. Det skäl, motionären anført för borttagande af denna skilnad mellan de konsistoriella och de regala pastoraten, är den omständighet att under vissa ogynsamma förhållanden det kan blifva omöjligt att åstadkomma en så stor pluralitet för beslutet att kalla fjerde profpredikant, som lagen fordrar i fråga om de konsistoriella pastoraten.

Lagutskottet anser emellertid icke rådligt att, af hänsyn till dylika undantagsfall, efter en jemförelsevis kort tids förlopp vidtaga ändring i ett

stadgande, hvarom, såsom ofvan är antydt, man först efter långvariga meningsbrytningar förenat sig. Detta stadgande torde ock i allmänhet vid tillämpningen visat sig ändamålsenligt, i det att detsamma å ena sidan hindrat en tillfällig majoritet bland ett på frågodagen närvarande fåtal röstberättigade att besluta en så viktig åtgärd som att med afseende på den förestående tjenstetillsättningen suspendera pastoratets egenskap af konsistorielt, men å andra sidan beredt möjlighet för en af de röstberättigades verkliga flertal omfattad mening att göra sig gällande. Utskottet får därför hemställa,

att förevarande motion icke må vinna Riksdagens bifall.

Stockholm den 13 februari 1889.

På lagutskottets vägnar:

AXEL BERGSTRÖM.

Reservation

af herrar *Lilienberg, Claëson, J. Pehrsson, Kerfstedt, Smedberg* och *Göransson*, hvilka ansett, att utskottet bort tillstyrka bifall till motionärens framställning.

Herr *von Baumgarten* har begärt få här antecknadt, att han på grund af erhållen ledighet från riksdagsgöromålen icke deltagit i detta ärendes behandling inom utskottet.